

JUHÁSZ FERENC

Gólyák a Hortobágyon

Nem tudom, hogyan kezdjem el ezt a verset! Csak azt tudom, hogy minden első verssort megírni nehéz, és azt is tudom, hogy minden vers befejező sorát megírni még nehezebb. Ülök egy kopott, öreg parasztszekéren, ülök a szekéroidalakra fektetett deszkahíd-ülésein, köröttem látható társaim és színesen, mint egy virágoskert a csak-nekem-láthatóak és megy a szekér, mint egy óriás tulipáncsokorral, rózsaeerdővel benőtt ravatal. Ülök a parasztszekéren a fűbe-vájt fekete szekérúton a Hortobágyon, a szekérkerék dupla-vályú nyomvonalán döcögve, zötykölődve, rázkódva, mint amikor az utasszállító repülőgép ferde síkban leszáll a repülőtéren és sikoltoznak a vastag fekete gumikerekek a betonszalagon csiszolódva, füstölve és reng az egész titáni gépszerkezet, a repülő-doboz, mint az elképzelt Isten elképzelt szívverése. És e szekérút fekete ikervályúi mint a fordított sínek, mint a földbe-nyomott vízszintes végtelen árvaság. Ülök a szekéren, bal kezemmel az első kocsilócs fejébe kapaszkodva. Elöttem az ősfűszál hosszú kocsis ül, előttem a büszke kocsis ül, mint egy fekete gólya, mereven, szótlanul, kis zsíros fekete kalapja feketegyász szalaggyűrűjébe kis fehér darutoll tűzve, a daru arc-szakáll-legyezője, fehérszőr kendőcskéje, egy másfajta életgyász oldalszakáll, fehér szőrpáfrány pihecsipke-zászlója, a kocsis kezében a gyeplővégek, zsíros fekete bőrhurkok, előtte két barna öreg ló, húzzák a szekérkocsit kocogva, a kocsis néha jobbra, néha balra rántja finoman a gyeplőt, ostora nincs, csak tudása, konok büszkesége. Így megy a boldog élet-halál virág-ravatal a Hortobágyon, aztán az egyik ló hátsó combjai közt a fekete pázsit-kürt gomba kinyílik, mint egy óriás piros rózsza, vörös szirmokká tágulva kivirágzik, mint a rózsza és illatkürt-
[szivárványt
lőve sárgazöld nyálkás szénagombócot szül a bibétlen vörös rózsza,
a habosan vizező fekete tulipán piros szírombelseje kigyűrődik, mint a házas csiga homlokfejből fölbugyog a csigaszarv, a látó higany-gombostű-
[torony,
a redős és recés húsvirág. Ó, köröttem és köröttünk micsoda végtelen zöld láng a Hortobágy. Olyan ez a messzi-végtelen sík-kerek beláthatatlan

simaság, mint egy a fölfoghatatlan horizontig tág zöld, sima, piheszőrös lapulevél. Olyan ez a horizont-messzeség, a befejezetlen feketekékség, mint a szembevérzés, olyan ez az alkony-kezdeti ólomsúly kardpenge-egyenesség, mint a köd-bánat, szoknya-merészség, ez a pirosodó sík-kevélység, mint egy örök látóbíbor, szemfenéki ideg-ér-látomás-reménység, mintha Isten szemének gyönyörű-végtelen látóbíborán szekereznék mindörökké. Nézem a pusztát, nézem a rónát, itt egy kis víztócsa, ott egy törpe-töredék nádas, amott a feketülő zöldvörös fűben egy fekete golya áll, mint egy piros-csőrű nagy fekete T-betű, messzebb egy fehér golya áll, mint egy útszéli meszelt fehér kőkereszt, meszelés-izzás kő-korpusszal, szárnyaival nagyot csapva föllibben, aztán őszi, deres avarhullással leszáll, s moccanatlanul nézi rázkódó öreg szekerünket, mint a gyászolók a virágravatal-

[halottat,

mint egy barna lovak húzta falusi koporsót. És nincs könnye, csak csönd-

[ácsorgása van.

„Magasan száll a daru, szépen szól.” Hol is hallottam én ezt, nem is tudom. Csak ülök társaimmal, látható embereimmel a nyikorgó, zörgő vén parasztszekéren, mellettem fejét, a szőke lángkévét vállamra hajtvá feleségem, a lovak finganak, öntudatlan közönnyel üritenek, fejüket jobbra-balra hajtvá habos nyállal ringatják a szájvégükbe feszített vaskarika-befejezésű vaspálca zablát, néha horkantak, farkuk szőrkéve feketéjét lengetik, megrázzák barnaszőr-bőrüket, mint amikor óriás sárga szemek-szájú böglyöt, fekete vérpumpa legyet löknek le idegesen testükről és az alig-kezdődő alkonyatban vérháló-pókszál-vonalráccsal beszöve a véghetetlen és befejezetlen messzi sík, a sziksó-fehér lapos táj, mint az emberi szemfehérje a beteg vakulás-kezdetben, s a lovak szájában virágzó barackfa-ág a zabra, s a tág mindenség-lapason, a zöldön, a barnán a szikfoltok, mint a szent őzek hátpettyei, mint a hófoltok a réten tavaszodván, pedig őszi már, őszi a természet, pedig még nyár van, s a puszta-foltok, mintha sárga holdfénygel lennének bekenve. És végtelen barna pára-harang lóg a Hortobágyra, úrból leeresztett barna pára-harang, és barna pára-ingben

[a mélység

és magasság, síkvidék legyező sakktábla-zöldbarna gyönyörű egyformasága.

És gígászi barna muszlinfüggönyök, barna pára-lobogók, gyűretlen barna pára-zászlók előtt és között és azokkal harmatszakra-lázzal betakarva-áll egymásra-tolongva, összetorlódva a vaskos szürkemarha-csorda, ácsorognak az alkony-elő megalvadtt menstruációs vérében, nagy szemük körül vastag fekete korom-

[gyűrű,

fekete szemkoszorú, csönd-testükből, csönd-fejükből szarutülök-nádas sárga

[oszlop-

erdő szarvukkal az indigó-Mindenséget tartva, torlódásuk és hömpölygés-
 [lassúságuk,
 mintha folyékony forró beton hullámszana és gyűrődne szürkén, s ami belőlük a
 barna, harmatos párafüggönyökből kilátszik, olyan nekem, mint gyerekkorom
 gyönyörűség-álma, a Szellemvasút a Vurstliban, mint a papundecli-gipsz-vár
 belsejében a sárga-barna-léc fapados ülőszekrényű törpe vonat, s minden
 [sikoltozó
 kanyarban arcomba lobbant egy műanyag-függöny, ijedelem-zászló, mert hátul,
 mögöttük csontvázak, koponyák, koporsók. Csak most fordítva, nem féltem,
 [de boldog
 voltam a közeledő félelem-éjben. Amiből kiszületett egy-egy csillag, mintha
 [millió-
 dimenziós úr vérzene, s arcomra hullának tűzláng vércsöppjei. Aztán
 [a disznó-konda,
 aztán a rackajuh-nyáj tolongás-horda: szókén és barna göndör selyemfehéren,
 [mint
 asztalosműhelyben, koporsós-műhelyben a csodaszép csillogó faforgács,
 [gyalulás-
 saláta. Tekert szarvukon millió ibolyacsokor a-még-alig-van alkonyatból,
 millió Istenhez-ágaskodás, millió csont-tekert Istenhez-fohászkodás a
 birka-fejekből kinőtt millió csontváz-kéz hallhatatlan és halhatatlan
 világegyetem-imája, mint a halottak feltámadása a Bibliában, a középkori
 festményeken az elő-reneszánsz és a reneszánsz idejéből. Aztán a dobogva
 és kopogva keringőző, két hátsó lábukat az ég felé földobva mártó tündérfü-
 tündérlány barna lovak. Nyihognak, selyem nász és selyem gyász farukat
 dobálva, mintha egyetlen véres bőrdob lenne a puszta! Vágtattak, keringöztek
 a dobverő lovak, fejükön az egyre-sűrűsödő csillagokból font sárga szalmakalap.
 És mennyi madár, mennyi madár, mennyi madár, mennyi madár, mennyi
 [madár!
 Alig-látható és láthatatlan, mint a mennybeli angyalok. S néz a fekete gólya
 [derengve és merengve.
 Ó, madarak, madarak, madarak! Hortobágy szent madarai!
 Égi küldetések, földi remények, ég-járó, fellegjáró hazátlan hazák,
 vándor-hitek, agybeli kis radarkészülékkel, idetérők és innen
 föllobogva, sírva elszállók, más világba csapatosan suhanók és
 magányosan hangtalanul úszva zuhanók, oly némán, mintha
 hosszú cérnaszálon, fekete húzás-vonalon fehér papír-repülőt
 vonszol a gyerek, mezítláb futva a harmatos zöld réten. Ó,
 madarak, madarak, madár-ezrek és madár-milliók,
 akiknek ez a végtelen-sík zöld és barna és sárga és fehér és kék

Hortobágy a Szent Lét-Egész-Óceán moccsatlan és rendíthetetlen várakozás-tutaja, a megpihenés és szeretet, a szerelem-előtti vágyvonzás csoda-szigete, a tovább-megyek-innen zöld pupillája, a felhőgomolyogba ágyazott látás-merészség égboltkék örök szemgolyóban! Zörög a szekér a pusztai fekete kocsiúton, mint fénydühödt csillagba vonalazott kettős negatív síneken. Mellettem a Hortobágy-tudós Aradi Csaba áll és szájából a tudás-okosság parázsmelege száll. Azt mondja, van itt, amikor itt van a legnagyobb fehér gém, a Nagy Kócsag, a Kis Kócsag, az Üstökös Gém, a Fekete Gólya: szárnyai zöldes, lilás fényűek, hasa fehér, csőre és lába élénk piros, sötét-íriszű Kis Kárókatona, sárgás bóbítájú Kanalasgém, hosszú rózsaszín lábú Gólyatöcs, felfelé ívelő csőrű Gulipán, Batla, a fekete selyemmadár, tollazata lilásbarna, szárnyai és farka zöldes fényűek. Ó, hányszor láttam én ácsorogni őket falumban a biai tóban. Álltak féllábon a leeresztett-vízű tóban, az alkonyulás véres nyálában, mint a vértócsa-tólapos fekete toll-cölöpei, mint gyermekkorom fekete hangjegyei, vérvízből kinőtt kottafej hangsorok. És mennyi más madár!: Vanellus Vanellus, Sárszalonka, Nagy Goda, Nagy Poling, Fattyúszerkő, Nyári Lúd, Cigányréce, Kormos Szerkő, Fehérszárnyú Szerkő, Gyurgyalag, Szalakóta, Csíkosfejű Nádiposzáta, Falkó cerring, Széki Csér, a Kis Ősgébics, Ugartyúk, Pásztormadár, meg a ragadozók: a hatalmas sárga csőrű és sárga viaszhártyájú Ugató-madár, a Barna rétihéja, Pusztai Ölyv, Parlagi Sas,

[Kék Vércse.

És a két Szent Madár! A Túzok, akinek nászruhás hímje hosszú fehér bajuszt és széles gesztenyebarna begyszalagot visel, feje, nyaka hamuszürke, háta

[vörhenyes

alapon feketén harántszalagozott. És persze a gólya, a fehér-fekete gólya, akinek hosszú narancsszínű csőre, mint a műanyag-csipesz, piros bársonnyal bevont, rubint-rög díszítésű, rubint-szemű kard-tok. Ó, Madarak, Madarak, Madarak! Tömegvándorlással szálló szelíden is szent vadak: Grus grusok: Darvak. Szürke-gyönyörűek és szürke-karcsúak, fekete-fejűek és fekete kézevezősök, arcukról és nyakoldalaikról széles fehér sáv húzódik le, csupasz koronafoltjuk élénkpiros, a nyakoldalakon piros sáv-vonal nő a fejtetőig, s ott piros foltként, piros parázspénzként izzik, mintha olvadt vörös pecsétviasszal zárjuk le a fontos levélborítékot. Azt mondja a tudós: összesen 67.000, vagy 100.000, vagy 200.000 daru telepszik le a Hortobágyon, a Várakozás Szent könnyes és szikes és barnaszáraz szigetén, hogy aztán, amikor az elindulás-óra, az agyi gén-motor parancsa megszólal: rikoltva, csengő krúgatással V-síkban, vagy V-vonalban kru-uhhal hörögve tovább szálljanak a más-tenyészetű dél felé, szeretkezni, szerelmesen táncolva-hömpölyögni, megmaradni a halálig. Visz a kétlovas öreg, zörgő szekér, visz a csönd-óceán

végtelenen át, visz a vadszelíd fű-fátyol szemfödős
 őstalajon, a boldogtalan és felejthetetlen élő szent anyagon,
 amiben és amin ugyanúgy nyüzsg és lenni törekszik az
 élet, mint fölötte és megőszült, kócos és megégett hajzatában
 a csoda-mámor és csoda-hangzásfürt madarak, hiszen sünnök,
 egerek, vakondok, varangyok, gyíkok, békák, siklók, ürgék, pockok,
 rókák, őzek és giliszták, hernyók, férgek, pókok, mindenféle bogarak
 és nyolcvankét lábbal futó százlábúak, tücskök, nagycombú pettyes
 villámként ugráló, a csöndbőr látható és láthatatlan ráncaiba pattanva
 fölszűrő szöcskék hemzsegnek, falnak, nemzödnek, nemzenek, formak,
 lógnak és virrasztanak a fűben és a fű alatt és fölöttük varjak, verebek,
 fecskék és szúnyogok. S darazsak, méhek falják az Isten hónaljmirigyéből
 aranylisztként kihulló virágport, dörögnek, sziszegnek aranyat inni,
 megváltó lángot a világból. Csak tüskés gyíkbéka, tövises varangy-gyík
 nincs itt, akár a trópusokon, nincs itt ez a varázsbéka-gyémántsündisznó,
 aki, ha fenyegetik, vagy ráijesztenek: szeméből vért lövell az ellenségre,
 mintha szeme vizelne, szemgolyójából vérfonat ló ki, düllelt szeméből
 vörös pamutszálat. S a varangy-gyík-gejzírnek, átlakristály-rózsabokornak
 vére a támadó, vagy tétovázva szagolgotó, szaglással pizmogó ismeretlen
 másik szőrére, arcára, szemére, mancsára, kezére ragad, mint az alvadtan
 csorgó, füstölögve száradó vörös pecsétviasz. Megyek az alkonykék, vérrel-

[bekent

magány-úton szekerezve, megyek az alföldi pusztasíkon útitársaimmal,
 tűnődve és a sötétedő csönd-mélység bányajárataiba temetve zörög velünk a
 szekér és idegesen nyerít a két ló. És hirtelen úgy érzem, nem is érzem: már

[látom:

a túlvilágon jár a szekér velem, mint a zötyögő lassú, hosszú-vérfátyol-
 uszályú türelem, s ők ülnek a szekéren, a Szent Előttem-Voltak, a Boldoggá
 Avatott Szent-Előttem-Levők, s megy a köd-lovakkal húzott köd-szekér, már
 nem a vérhabos örök feketekékben, de valami túlvilági átvilágító fényben,
 a röntgen-sugárzás rádium-ihletében, a csontvázat-kimutató sűrű lázfekélyben
 s körülöttem a szekéroidalakra keresztben fektetett deszkahidakon ott ragyog,
 mint több milliárd éves ős sziklában a Dinoszaurusz-fog, a Sárkánygyík-fogsor:
 Hatvani István professzor a fausti tudós, Diószegi Sámuel és Földi János,
 Csokonai Vitéz Mihály, Petőfi Sándor és Arany János és a nem-utolsó
 utolsó Gulyás Pál is, mint egy vékony ló-koponyájú, kövirózsaszemű ósszúnyog
 a túlvilági fénykristály-ősgyantában évmilliárdok óta fekete vonal-háromszög
 és vonalfüggés ős-számítógép-rajzaként lebegve, és fekete szemüvegkarikái
 szemöldökeiktől az álláig lógnak, mint két gyászkeretes napkelte, Hold-egész
 s a vastag szemüveglapokon, a vékony arcot befedő üvegtányér látó-ablakokon

tükröződik az ősvilág minden virága, láza, tükröződnek az ős-mítoszok, regék, őselegendák, a Kalevala és más mítoszok, époszi őstüzek lobogása és csoda-szava most az én szavam, vég-verse ajkamon hegedül: „Urak, a dalnak

[vége van.”

Ezen a túlvilági fénytalajon, lángolás-úton, ég-mezőn
nincs bagoly, denevér, imádkozó sáska, se gémeskút
ahogy a fiatal Arany János írta: „Óriás szűnyognak képzelné
valaki, Mely az öreg földnek vérit most szívja ki!” Csak
fényköd, köd-lovak, köd-szekér, köd-kocsis csillagkalapban.
És ül Fazekas Mihály Főhadnagy Úr, mint egy fénykristály-szobor,
jobb hóna alatt aranycsőrű báránnyfelhő és hátul a szekérsaroglyában
vastag, kövér száraz széna-üstben, mint egy barna selyemszálka-
szövet díványon Rózsavölgyi Márk, mellére szorított feketesárga
hegedűvel, húr-foszlatag öreg vonóval, s térdein keresztül az idő-vén
vándorbot, és elől, a kocsis mögött Professzor Hatvani István, a Szent
Tudós, kinyújtott jobb tenyerében nagy, fortyogó-gyomrú, füstölgő
kéményű üveglombik, kinyújtott bal tenyerében, a redővonal-
kuszaság rózsatérben ujjai közé szorított vastag pipetta, jobb
füle mögé vékony üvegpálca szorítva, odatűzve, mint egy hőmérő,
mint kóműves apám, asztalos sógorom jobb füle mögé a vastag ceruza
falazáskor, gyaluláskor és Rózsavölgyi Márk csizmája rongyos és szakadt,
és lukas a nagyujjbütyökönél, bicskával kivágott kisablak a bőrön,
mint anyám cipője, és szakálla, mint a csillagbozontaranypetty
éjszaka és Professzor Hatvani István tenyerében forr, füstöl az üveg-
hólyag, mint a mozdonytestben a tűz, a gőz, mintha tenyerében kis méces,
borszeszláng-üstöcske égne, csillagtűs, tudat-tűz, ül az Albert Einstein
előképe tündértudós és szemeiből fekete kürtökkel Isten trombitál. Sátán
űző szent hangostorok lógnak és sikoltoznak, mint a Menyország-védelem
angyalkoszorúi, és háttal a menetnek, háttal a lángszekér-vonulásnak
ül Csokonai Vitéz Mihály, arca, mint a gyertyaláng, a folyékony sárga
tűz, sárga hőszírom-tulipánban fekete száron piros hő-szív, vörös hő-levél
és oldalt a lángkehely szélein jobbra és balra fölfele toluló és szökőkútként
fölfele-csobogó hő-szálkák, láng-szilánkok és Csokonai jobb kezében
fekete tulipán, mint rózsaszín sírból kinőtt fekete tulipán, a sírföldön
átnőtt halál fekete szíve, és Csokonai zsebkendője vérfoltos rongycsomó,
gyúrt véres vászonkönyv, mint tüdővérzéses apám zsebkendője, ha vért
köhögött a konyhaszéken, a sparherd-tűz mellett hosszú gatyában,
kékcsíkos ingben ülve. És ott ült még a Látomás-Szekéren, mint
máglyán-megégetés előtti rettenetében Giordano Bruno, époszom
hőse Isten-tükör, ott ült a cingárfekete Petőfi Sándor, mint egy

ágaskodó óriás látcső-pálcatok kihúzott elvékonyodó szelvényes végtelenével:
 bajszával és ágyékiig lefolyt alvadó vérrel, vér-mellényben, vér-ingben,
 mezítlábra kifosztva a koraórszi fényhavazásban, jobb kezében könyv,
 bal kezében könyv, jobb kezében a Francia Forradalom Története, bal
 kezében, a mindent-tudás aranyának könyve, a Toldi, hiszen az imádott
 Jankó írta, Arany János, és Arany János világúrré nagyult pusztá
 tenyerében Petőfi Sándor világított, mint gyermekkoromban a tó fölött
 a csoda-üstökös és az üstökös-csóva lángliszt fénypora alatt ballagott
 A négyökrös szekér a szerelemkérő csillag-viharcsönd éjszakában Erzsikével.
 Ó, Csokonai, Csokonai, Csokonai! Könnyezni kezdek, ha
 nevedet kimondom, mint a „vén tölgynek árnyában” „ a sápadt Idő”,
 akinek „ sereg szű pezsgett markában”, mert sírok, mint az
 Idő neved parázsló, világító gombaláz tüzére, aki itt ülsz vékonyan
 és láthatatlanul és láthatóan, s egyik kezében zöldszerű, zöld levelű
 fekete tulipán és másik kezében gyűrt, vérfoltos zsebkendő, mint
 tudóvért köpő apámnak. Ó, nekem is hozott fekete tulipán-hagymákat
 egy nemzetközi sakk-nagymester Hollandiából férfikorom égő közepén,
 anyám elültette őket a kertben, s lett a kertben tavasszal fekete
 tulipánsor, fekete szíromserlegek, fekete kelyhek sűrű gyászvonala,
 mintha fekete növényi rigók ülnének zöld száron, virág-feketerigók,
 daltalanok, hangtalanok, némák. Gyászkelyhek a zöld növény-ravatalon.
 Ó, Sápadt Idő! És itt ül még ezen a lánglovak húzta látomás-lángszekéren
 egymás mellett, mint a felhőkarcolók ablakmosói a drótköteles fahintán:
 Diószegi Sámuel Debreceni Prédikátor és Fazekas Mihály Fő Hadnagy
 és nézi őket kíváncsi barna gyönyörű rigó-szemekkel Földi János, a költő,
 természettudós és egymáshoz szorított combjukon, a balon, a jobbon a címlapjánál
 kinyitott Magyar Fűvész Könyv, „Linné Alkotmánya Szerént.” Hát ők,
 hát ők, hát ők, az Alföld Gyönyörű Embervirágai! Akik A virágok hatalmát
 megírták előttem, kétszáz évvel előttem, mit se sejtve arról, hogy leszek majd
 egyszer én is! És itt vagytok ti növények, virágok, Hortobágy Szent Öngyújtói,
 akiket a Tavasz sercint lánggá, gázlánggá, benzín és régi kanóclánggá:
 megváltó üdvözüléssé, kis tűzköveket csiszoló apró hengerkorongot csattanva
 pörgető óriás rózsá-hüvelykujj bőrléc-bögyével: osztrák zsálya, réti zsálya,
 taréjos tarackbúza, közönséges borkóró, macskahere, magyar szegfű, csillag
 [pázsit,

karcsú perje, sovány csenkesz, sziki kocsord, sziki őszirózsa, pusztai
 cickafark, veresnadrág csenkesz, villás boglárka, sziki öröm, magyar
 sóvirág, sziki sóvirág, sziki csenkesz, méz-pázsitos szikfok, sziki méz-pázsit,
 mocsári csetkátá, sziki szittyó, kígyófark, pozsgás zsázsa, egérfarkfű,
 sziki kerep, vékony útifű, bárányparéj, orvosi székfű: kamilla, lápliliom,

kornistárnics, fekete nadálytő, sárga nőszirm, réti iszalag, margitvirág, tavaszi csillagvirág, odvas keltike, fátyolos nőszirm, magyar zerge virág, szegfűbogyó növényszulák, süntök, csomorika, fehér tündérrózsa, vízitök, mocsári gólyahír, mocsári nőszirm, nád, sulyom, rence, kolokán, tündérfátyol. És ó, ti többiek!:

nádasok, gyékényesek, sziki nádasok, sziki kákások, hernyópázsitos sziki rétek ecset pázsitos sziki rétek, tölgyesek, akácosok, taréjos pajzsika, hagymaburok,

[szálkás

pajzsika, kúszó csalán, keményfa és puhafa-ligetek, fülemülék, ölyvek, hölgyek hermelinek, mocsárciprusok földje, kék vércsék, ürgék, fűrjek, menyétek,

[tölgyek ihlete

föld. Sík csönddel. Megy a látomás-szekér. És úr-ásítás feketével jön az éjszaka

[már,

végtelen szájöblében mintha 10⁴⁰ fog lenne, a most-kezdő és befejező csillagok. S a Szent Szekérutasok színes ruhában, kék nadrágban, piros mellényben, vörös kabátban, amelyen aranyzsinórból hurkolt szívből-kinőtt csontváz, piros csizmákban, fehér lepkeáslis copfú fehér parókában, földig-érő fekete gyász-köpenyben, fekete zsinórgombos tél-ruhában, süvegcsukor-csákóval, selyem-cilinderben némán nézik az Isten-ásítás Lehetetlen Tűzgomoly-éjszakát. És megy a szekér, mint egy tulipánokból fölhalmozott csodaláng-kazal Ravatal, s a lovak prüszkölnék. Csak a lángelme-szemek világítanak, mint az égi gyertyák, tűzkelyhek, Krisztus hulló könnyei, vércsöppjei.